

DE NOORD-BRABANDER

Staan- en Letterkundig Dagblad

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad... 12.
Franco per post... 14.

Verschijsende driemaal ter week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.

ADVERTENTIE
15 cents de regel
Behalve 25 cents eerste

DE SCHOOL van Hedikhuizen.

Het is meer dan drie maanden geleden, dat wij openlijk geklaagd hebben, dat in het dorp Hedikhuizen volslagen gebrek aan Onderwijs heerscht. Het duurt nu bijna 10 jaren, dat het Onderwijs te dier plaats zoo goed als niet bestaan heeft. Gedurende de twee laatste jaren is er voltrekt geen Onderwijs gegeven. Waar moet dat heen?

Wij hadden gehoopt, dat de aandacht van de Regering eenmaal op dat gebrek gevestigd zijnde, spoedig maatregelen zouden zijn genomen geworden, om daarin te moeten komen. Dit schijnt niet te hebben kunnen plaats grijpen.

Men verhaalt ons, dat de Protestantische Heer Burgemeester dier plaats sinds twee jaren wachtende is op ondersteuning van 's Rijks Schatkist tot den opbouw van een nieuw school-lokaal. Op dit oogenblik zou gemelde Burgemeester daarop nog wachtende zijn; en men zegt, dat dit langdurig vruchteloos wachten alléén de oorzaak is, dat men tot dusverre nog niet is kunnen blagen om in het dorp Onderwijs te doen geven.

Wij vernemen, dat van de zijde der regering, jaarlijks eene som van f 100 is toegezegd tot onderhoud des aan te stellen schoolmeesters. Eene geldelijke ondersteuning voor het bouwen eener school schijnt niet te zullen worden toegestaan, omdat de gemeente zeer goed in staat moet zijn, die geheel uit hare eigene fondsen te bouwen. Waarom dan gewacht?

Wij vertrouwen, dat de burgemeester en het gemeente bestuur niet langer meer zullen uitstellen gevolg te geven aan het verlangen der gemeente, welke eene school op allen prijs wil geopend zien? Men heeft nu lang genoeg gewacht; een verder voortgaan zou onvergeeflijk wezen. Men moge voorwenden wat men wil, maar wanneer burgemeester en gemeente bestuur voltrekt willen, dan is eene school als die van Hedikhuizen gemakkelijk daar te stellen. Een verder uitstel, zou het bewijs leveren van onwil.

Voorloopig verslag DER CENTRALE SECTIE OVER DE BEGROTING van 1844 en 1845.

Ter gelegenheid van het 3e hoofdstuk *Depart. van buitenl. zaken*, merkt men aan, dat over het algemeen bij meest alle departementen eene bezuiniging zoude kunnen wordeningevoerd; daar het getal boden, bedienden te groot is, de werkzaamheden aan de meeste bureaux door een veel minder groot aantal geëmployeerden zou kunnen verrigt worden, en de *bureau- en local-behoefden* aanmerkelijk te hoog zijn uitgetrokken.

Men heeft in dit departement ook hier en daar eene verhooging aangetroffen, welke de Kamer niet billijkt.

In de Kamer hebben wijders vele leden hunnen wensch uitgedrukt, dat de regering er zich op toeleggen moge, om jongelingen van goeden aanleg in de diplomatie op te leiden. Dit punt is door de vorige regering zoo zeer verwaarloosd, dat het meer dan hoog tijd wordt daarvoor eindelijk zorg te dragen. Wij hebben volkomen gebrek aan diplomaten, welke dien naam verdienen.

Ten anderen verlangt men verzekerd te worden, dat Nederland door de verbinding van Limburg met den Duitschen bond geene verplichtingen hebbe, hoewel men zich evenwel genegen betoont, om het hertogdom Limburg te moeten te komen, in de verplichtingen welke het als deel van den bondstaat te vervullen heeft. Het doet ons genoegen, dat in de Kamer dit gevoelen bijval gevonden heeft, dat wij vroeger tegen het *Handelsblad* hebben verdedigen.

In het 4de hoofdstuk *Depart. van Justitie* heeft het bevreemding veroorzaakt, dat de post voor traktementen en toelagen van ambtenaren eene verhooging heeft ondergaan. Men vroeg of dit in verband stond met de oprigting van een nieuw dagblad, gelijk zulks vroeger met het *Journal de la Haye* had plaats gehad. Verder heeft men hier en daar verhoogde aanvraag van kosten opgemerkt, welke men niet volkomen geregtvaardigd oordeelt; terwijl men over het algemeen heeft opgemerkt dat op de kosten der regerlijke magt veel zou

ook de kosten van het militaire gerechtshof, met die der gevangnissen acht men voor aanzienlijke vermindering vatbaar, zoo wel als die der politie, zoo zij eene betere organisatie ondergaan mogt.

DUITSCHLAND.

TURKSGHE GRENZEN, 20 April. Naar luid van officiele berigten uit Konstantinopel heeft de Servische kwestie, die in de laatste tijden de belangstelling van Europa in zoo hooge mate heeft gaande gehouden, eene wending genomen, die aan hare minnelijke vereffening niet meer laat twijfelen. De Porte heeft namelijk aan den Heer v. Buteniff de formele kennisgeving doen toekomen, dat zij heeft bevestigd om aan den vereenigden wensch van Rusland en Oostenrijk in deze aangelegenheid te voldoen en dat dienovereenkomstig overwield de vereischte maatregelen tot eene nieuwe vorsten-verkiezing in Servien in het werk zullen worden gesteld. Ook met opzigt tot de kwestie der Oostenrijksche stoomvaart heeft de Porte haar steel van verzet laten vallen.

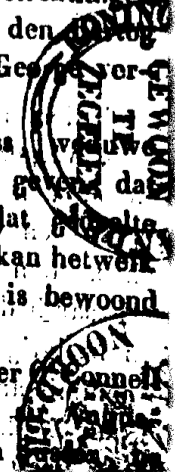
OSNABRUCK, den 27 Maart. Gisteren avond werd zekere Heer W. . . door drie vermoede personen verraderlijk aangevallen, en met een mes gevaarlijk verwond. Toen een der aanvallers hem echter in het gezigt zag, riep hij uit: » het is de rechte niet, » en nam met zijne medeplichtigen de vlucht. Toen de Heer W. . . den burgemeester Stave van dit voerval kennis gaf toonde deze hem eenen brief, waarin den burgemeester werd te kennen gegeven, dat zijn leven bedreigd werd. Bij de gelijkenis van houding tusschen den Heer W. . . en den door zijn manmoedig gedrag in de Tweede Kamer beroemden Stave, is het nauwelijks aan eenigen twijfel meer onderhevig, of de verraderlijke aanslag heeft den burgemeester Stave gegolden.

ENGLAND

LONDEN 29 April. De toestand der Koningin en jonggeboren Prinses blijft voortdurend gunstig. In het plan der begrafenisplegtigheid van den Hertog van Sussex worden tolkens veranderingen gebracht, zoodat het thans zeer waarschijnlijk is dat die op eene veel eenvoudiger wijze zal plaats hebben dan eerst gemeend was, waardoor dan ook het geleiden van zijn stoffelijk overzocht naar de laatste rustplaats door eenige duizenden Vrijmetselaren vervallen zou. De naaste betrekking van Z. K. H. zullen denklijk door den Hertog van Cambridge, en diens zoon, prins George tegenwoordigd worden.

H. M. heeft de Hertogin van Inverness (vrouwe van genoemden Hertog, kennis doen geven, dat zij in het voortdurend genot van dat paleis van het paleis van Kensington blijven kan hetwelk door haren Gemaal sedert vele jaren is bewoond geworden.

Volgens een der dagbladen zou de Heer Connell als zijn gevoelen verklaard hebben dat tus d'Este, zoon van den Hertog van

van den Koning van Hannover, het naaste tot den troon van Ierland geregtigd is, uitdrukkelijk het Parlement om zijn stemming aan de koninklijke huwelijksacte heeft gegeven.

-- Brieven van de Kaap de Gode Hoop, tot 26 februarij, bevelen de vestiging van het vroeger berigt, dat de voorgenomen vreedelikheden tegen de Boeren aan de Oranjerivier noodeloos waren geworden, en wel door hunne onderwerping bij de aankomst der tegen hen uit de Kaapstad afgezonden troepen. Ook te Port Natal bleef alles rustig.

FRANKRIJK

PARIJS 30 April.

Men wil weten dat de Heeren Molé en Fiers, de eerste des morgens, de ander des avonds, sedert eenige dagen drukke bezoeken op het kasteel der Tuilerien afleggen. Naastgenoemde, die wordt hier bijgevoegd, leest als dan de dames eenige hoofdstukken uit het handschrift zijner *Geschiedenis van het Keizerrijk* voor. Bovendien blijft men beweren, dat deze bezoeken met voorgenomen wijzigingen in het Kabinet in verband staan.

-- Ter voorkoming van storing der openbare orde op den naamdag des Koning's zijn zeer uitgebreide maatregelen genomen. Onderanderen worden al de voornaamste posten verdubbeld, en zal de dienst in de straten, behalve door de politie, door vijftienhonderd man der municipale garde, zoo te voet als te paard, door een bataillon linietroepen worden verrigt.

-- De Kamer der Gedeputeerden heeft heden in hare Afdelingen het ontwerp van we onderzoekt, hetwelk een buitengewoon credit van vijf miljoen negenmaal honderd zes en tachtig duizend francs vordert, om in de kosten der fransche etablissementen in Australie te moeten komen. Algemeen heeft men de gewichtige voordeelen van deze nieuwe etablissementen voor de toekomst erkend. In de meeste Afdelingen koestert men hetzelfde gevoelens ter gunste van het ontwerp van wet. In de zesde heeft de Minister van Britlandsche zaken zeer welsprekend de voordeelen bewezen, welke deze aanwinst Frankrijk zal opleveren, uit het oogpunt van den buitenlandschen handel en de fransche zeemagt beschouwd.

-- De zoon van den Prins van Luxemburg, de Hertog de Beaumont, is overleden. Daardoor heeft het stambuis der Montmorency's opgehouden te bestaan.

BELGIE

BRUSSEL, den 30 April. -- De dagblad *l'Ami de l'Ordre*, van Namen, vermeldt de volgende benoemingen en bevorderingen tot de orde van den Nederlandschen Leeuw: de baron E. de Sensilles, tot kommandeur; Fernaco en Doreux, tot ridders; de graaf Jules de Berlaymont, tot kommandeur, de Walra, Tornbour, Deloxy en Gosin, tot ridders.

-- De *Schwabische Merkur* berigt, dat de generaal van der Smysen zich sedert drie weken, met zijne echtgenoot en zijnen zoon, in het Hertogdom Baden bevindt, met het voornemen om aldaar een langdurig verblijf te houden. Op de deswege aan hetzelfde gedane vrage heeft het Belgisch gouvernement geantwoord, geene bedenkingen te hebben tegen de vestiging van dien generaal in genoemd Hertogdom.

NEDERLAND

AMSTERDAM, den 29 April.

Heden morgen, ten 10 ure, is Z. M. de Koning, vergezeld door de Prinsen, hooftdeszelfs Zonen, den heer Kolonel Hodshon, adjudant des Koning's, en verder gevolg, en begeleid door Z. Ed. A. h. b. den heer Burgemeester dezer stad, de werkzaamheden aan het nieuwe beaigebouw komen bezichtigen. Z. M. werd aldaar opgewacht door de commissarissen der publieke werken dezer stad, die aan Z. M. op hooftdeszelfs verzoek, de verklaring heeft gegeven van al hetgeen in den laat-

ten, waaraan Z. M. zeer zoudt zoenen, en om half 11 ure het werk heeft verlaten.

Van het nieuwe beaigebouw terugkeerende heeft Z. M., steeds begeleid door den Ed. A. h. b. heer bur encester, zich begeven naar de landwerf alwaar de Koning met militair muzijk ontvingen is. Van hier is Z. M. met de sloep, onder het gezelschap der menigte en het lossen van het geschat van het op stroom liggende exercitie vaartuig *de Urania*, overgestoken naar het drijvende droogedok, waarop zich het koopvaardijship *de Amstel* geplaatst bevond, en welke voor handel en scheepvaart zeer nuttige inrigting, Z. M. met uitnemend genoeg beschouwd heeft, aan dezelve den lof toekennende, welke zij onbetwistbaar verdient.

Na afloop dezer inspectie is Z. M. naar de woningen van verscheiden onzer kunstlievende ingezetenen gereden, om de aldaar aanwezige verzamelingen van schilderijen en andere merkwaardigheden te bezichtigen. Met genoeg en waardering van het voortreffelijke, dat er gevonden wordt, heeft de Koning de collectieën beschouwd van de heeren J. Adhar, Six van Hallegom, van Loon en Ananas Willink.

Eindelijk heeft Z. M. ook nog, op de Passcerdergracht, de verwarmings-inrigting voor behoeftigen in oogenschouw genomen, aan de belangrjkheid dier liefdadige inrigting regt latende wederbaren, en ten slotte het Casino op het Rusland met een bezoek verceerd.

H. M. de Koningin heeft, bij het uitmuntende weder, hetwelk wij sinds ettelijke dagen genieten, heden morgen weder, als gisteren, een toertje in het rjtuig gedaan.

Alomst waar H. M. M. verschenen, zijn zij door hartelijk gejuich der zamenstroomende menigte begroet.

-- In het *Handelsblad* wordt onder dagteekening van den 30 April gemeld:

Heden morgen heeft het Hof de Godsdienst-oefening in de Nieuwe kerk, onder het gehoor van ds. van Staveren, bijgewoond.

Daarna zijn H. M. met de Prinsen en gevolg uitgereden en zijn ten twee ure in den zoologischen tuin: *Natura Artis Magistra*, gekomen, alwaar zij door het bestuur afgewacht en rondgeleid zijn. Eene buitengewoon talrijke aanzienlijke menigte had zich in den tuin verzameld; terwijl de Plantagie met wandelaars en rjtuigen was opgevuld. De tuin was met vlaggen smaakvol versierd, en in twee booten, in de gracht liggende, liet zich het muzikkorps der kavallerie hooren. Na alles met de hoogste belangstelling bezigtigd te hebben, gebruikten de Vorstelijke personen een déjeuner, en keerden daarop naar het paleis terug.

-- De Minister van Financiën, gelezen hebbende de missive van een der heeren gouverneurs, daarbij de beslissing des Ministers inroepende omtrent eene de toepassing der wet op het patentrecht betreffende, vragt:

Heeft bij resolutie van 27 Maart jl., den heer gouverneur te kennen gegeven, dat, voor zoo ver de directeurs of andere ambtenaren der posten, door zich te belasten met het incasseren en overmaken van wissels, als ook met het uitbieden, verzenden en debiteren van boekwerken, enz., eenig bijzonder voordeel genieten, boven de bezoldiging uit 's Rijks kas, aan hinnen post verbonden, zij, zonder twijfel, voor zoodanige verrichtingen, geacht moeten worden patentpligtig te zijn.

De Minister van Financiën heeft, bij resolutie van 20 April jl., ontkennend beantwoord de vragt of huis- en rjtuigchilders, welke, bij de uitvoering van dit hun bedrijf, nu en dan, aan de door hen geleverde voorwerpen, tot bijzetting van meer der sieraad, eenig goud of verguldsel aanbrengen, daarvoor of dan niet afzonderlijk als vergulders moeten worden belast.

In de *Oranische Courant* leest men:

Den 28sten April, omstreeks 6 ure des mor-

de Jeremie Guiten de, alstoegepoort, was de wipbrug opgehaald, ter doorlating van een vaartuig. Bij het nedervallen van de brug, deed een jongen de schuif te spoedig dicht, zoodat de brug in het opepringen gestuit werd. Deze sluiting gaf een spoorbuis schok, die de ijeren beugel bovenaan brak, waaraan een bak met steenen is gehecht, nederstortte, met zoodanig geweld, dat een der ijeren standers door middel van de zware steenen uit den bak op de menschen nederstortten, die wachtende waren, om de brug over te gaan. Twee vrouwen, beiden weduwen met kinderen, Stekelenberg en Penneweerd genaamd, werden zoodanig gewond, dat de eene reeds is overleden, en dat men aan de herstelling van de tweede twijfelt.

-- Uit Gorinchem schrijft men:

In den avond van den 27sten April, omstreeks zeven ure, hadden wij het genoegen, de stoomboot Jan van Arkel, door den scheepmaker Hoogendijk gebouwd, en voor de dagelijksche vaart van hier op Rotterdam bestemd, voor onze stad te zien aankomen, onder het losbranden van salutschoten, en de vrolijke muziek van de harmonie des muzikkorps alhier gevestigd. Eene groote schare van ingezetenen was op de plaats der aankomst zambegloeid, hare belangstelling daardoor aan den dag leggende in deze onderneming, voornamelijk tot stand gebragt door den handel dezer stad. Het jacht munt uit door uit-en-inwendige sierlijkheid en smaakvolle meubelering, en zal, naar het gevoelen van deskundigen, in snelheid met de stoomvaartuigen van gelijke kracht kunnen wedijveren, zoodra het stoomwerktuig deszelfs geheel vermogen in oefening zal kunnen brengen.

-- Men leest in het *Dagblad van 's Gravenhage*:

Een landman der gemeente Hoorn, nabij Roermond, heeft dezer dagen in zijnen tuin, omtrent twee vosten onder den beganen grond, een klein aarden potje gevonden, bevattende een honderdtal zilversche muntstukken uit de middeleeuwen. Al deze munten zijn van het laatst der dertiende eeuw, en dus waarschijnlijk meer dan vijftienwen op die plaats bewaard gebleven. Naar men vermoedt, zal dit potje alhier in den grond begraven zijn bij gelegenheid der heiligtwisten, welke te die tijd in het bisdom Luik, waarvan het graafschap Hoorn een leen was, woedden. Onder deze munten, waarvan echter de meeste veel geleden hebben, treft men er aan van de graven van Holland, van de Herlogen van Brabant, van de graven van Vlaanderen, enz.

H. H. de Erfgroothertog en Erfgroothertogin van Saksen-Weimar zijn den 28sten der afgeloopene maand te Berlijn aangekomen en hebben de voor hen in gereedheid gebragte vertrekken op het koninklijk slot betrokken.

Nieuwewerk.

UITTREKSEL van het voorloopig verslag der centrale afdeling, omtrent het ontwerp van het tweede boek van het wetboek van Strafrecht. IV. TIJEL.

Van verboden genootschappen en van godsdienst-oefeningen.

In plaats van verboden, verlangt men te lezen: ongeoorloofde, om daardoor het opschrift meer algemeen te maken. Om dezelfde reden verlangt men, achter het woord genootschappen, de wagen: vereenigingen, en dan, het woord van, voor godsdienst-oefeningen, te doen wegvallen. Gelijk toch in het opschrift gesteld is, zou men, tegen het denkbeeld van de ontwerpers, kunnen beweren, dat godsdienst-oefening op zich zelve een misdrijf is, wanneer het opschrift luidt: Van ongeoorloofde genootschappen, vereenigingen en godsdienst-oefeningen.

Art. 1. Voor het vervangen van verboden door ongeoorloofde, is nog aangevoerd, dat men de laatste betrekking, welke de regering aan het woord verboden heeft, niet bestaant, hetzelve te wijzen, of krachtens de wet verboden, en is alomst het voornemen, om, ten aanzien van het toestaan of verbieden van genootschappen of vereenigingen wettelijke verordeningen, voor te dragen, of zal de Regering onvoorwaardelijk het recht uite-

verbieden, of op welke andere wijze van het verbod blyken? Tot juiste beoordeeling van het doel en de strekking van art. 1 verlangt men hieromtrent nadere inlichting.

Buiten- of binnenlandsch genootschap, hetwelk staatkundige, met de wetten strijdige bedoelingen ten oogmerk heeft. De bijvoeging van staatkundige heeft tot de vraag aanleiding gegeven: hoe dan, wanneer een genootschap wel met de wetten strijdige bedoelingen ten oogmerk heeft, maar die niet zijn van eenen staatkundigen aard, en of het alzoo niet beter ware, om het woord staatkundige te doen wegvallen?

Art. 2. Algemeen wordt hooge prijs gesteld op de waarborgen, die de Grondwet voor de volkomene vrijheid van godsdienstige begrippen oplevert, op de gelijke bescherming aan alle godsdienstige gezindheden verleend, en op het verbod van iedere belemmering in de openbare oefening van Godsdienst, zoo lang hierdoor de openbare orde of veiligheid niet kan worden gestoord. Wel verre intusschen, dat men hiermede strijdende acht, het wettelijk voorschrift, dat geene openbare godsdienst-oefening mag worden gehouden, dan nadat de Regering toestemming heeft gegeven ten aanzien van het kerkgebouw of de plaats, binnen welke de openbare godsdienst-oefening zal worden gehouden, oordeelt men dit voorschrift noodzakelijk, juist om aan de Regering het middel te verschaffen, om aan hare grondwettige verplichtingen tot bescherming der godsdienstige gezindheden te kunnen voldoen.

Instemmende dus met het beginsel, waarop de bepaling in art. 2 is steunende, vraagt men of de woorden: *om dagelijks of op bepaalde dagen* --- voorts de woorden, *onder de leiding of het beheer van daartoe te benoemen leeren, kerkeraden of ander kerkelijk bestuur* niet soms aanleiding zouden kunnen geven tot ontduiking van de wetsbepaling, indien namelijk de bijeenkomsten wel op vooraf bepaalde dagen worden gehouden, maar niet dagelijks of op dezelfde dagen van de week; of ook, wanneer de leeren, kerkeraden of het kerkelijk bestuur mogten beweren, geene eigenlijk gezegde benoeming te hebben verkregen? Het kenmerkende van het misdrijf toch is gelegen in het houden van eene godsdienst-oefening op eene niet door de Regering toegestemde plaats, en zulks in het openbaar.

De slotwoorden van dit artikel hebben tot veel bezochtingen aanleiding gegeven: *als van zelve* wordt hier vermeld *verzorging van de behoeftigen*, in verband gebracht met de beginselen, vastgesteld bij de wet van 18 November 1818 (Stbl. no 40). Vrij algemeen was men intusschen van gevoelen, dat het hier de plaats niet was, om bepalingen te maken ten aanzien van voorwaarden, die door de Regering zouden kunnen verbonden worden aan hare toestemming voor godsdienst-oefeningen; dat daarenboven eene toestemming, gegeven onder voorwaarde, dat vooraf aan deze of gene verplichtingen zou behoeven worden gedaan, te worden, van zelve eerst uitwerking kon hebben, nadat die verplichtingen waren vervuld, en dat overzulks deze woorden moesten wegvallen.

Art. 3. Men geeft in bedenking, om achter balot, in den en regel een afschelding te plaatsen, en dan te lezen: *en de hoeders*, en zulks wegens den verschillenden aard van de bepalingen.

In dit artikel komt het eenige geval voor, dat wordt voorzien tegen een tot driemaal toe herhaald misdrijf. Men oordeelt, dat de welgevernaauwelijks de mogelijkheid hiervan kan vooronderstellen, en dat daarenboven aan den regter genoegzame ruimte zou worden gegeven, wanneer in geval van herhaling, en dus zoo wel bij de eerste als bij verdere herhaling, gevangenis en geldboete tot zwaren of of onderdijk worden bevestigd.

Art. 4. Algemeen verlangt men eenige nadere

strekking van de 2e zinsnede van dit artikel: welke gemeenten hier bedoeld worden, en waarom juist het tijdstip van vóór 1 Januarij 1842 is uitgekozen?

Men merkt nog op, dat, indien het houden van openbare godsdienst-oefening, buiten de daartoe bestemde gebouwen of plaatsen (het woord besloten zag men in ieder geval liever wegvallen), als een wanbedrijf werd aangemerkt, een vroeger gebruik hierop moeijelijk van invloed kan zijn: dat eene bepaling, als die in de 2e zinsnede van art. 4 voorkomt, wel in eene voorbijgaande wet, doch niet ligtelijk in een Strafwetboek behoorde opgenomen te worden: dan men meende zijn oordeel te kunnen opschorten, tot dat de verlangde uitlegging van dit artikel door de Regering zal zijn gegeven.

Art. 5. Dit artikel schijnt zoo wel toepasselijk op hem, die zijn huis leent tot het houden van eene door de Regering erkende godsdienst-oefening, als op hem, die zijn huis afstaat voor eene niet erkende openbare godsdienst-oefening. Of men nu gaarne toegeeft, dat zelfs in geen geval eenige godsdienst-oefening mag worden gehouden in andere plaatsen of gebouwen, dan waartoe door een plaatselijk bestuur vergunning is verleend, meent men, dat de strafbaarheid zoodanig verschillend is, dat eene enkele politie-strafvoldoende moet geacht worden, indien iemand zijn huis leent tot het houden einer erkende godsdienst-oefening; terwijl men juist dan zwaardere straffen wil bedreigd zien, wanneer iemand bij herhaling zijn huis afstaat tot het houden van eene niet erkende openbare godsdienst-oefening.

Bij de woorden *erf, zout, water, vaart, schip, grond of ander eigendom*, en zulks ten einde alle onduidelijkheid te voor komen.

Art. 6. *Welke onder de leiding, enz. zie de aanmerkingen op art. 2.*

Door *dertig of meerdere*, — men kan de reden niet inzien, waarom men in dezen is afgeweken van het in het Code Pénal opgenomen getal *twintig*. Iedere bepaling is toch als van zelve willekeurig, doch ook daartoe acht men het meer doelmatig, te hoven aanzien in het bestaende eene verandering te maken.

In verband met art. 2 en 3, geeft men de voorkeur aan het woord *vergansing*, boven *gemeente*, in den laatsten regel van dit artikel.

WAT MEN ZOO AL ZEGT

WAT MEN ZOO AL ZWIJGT

In den strijd met de Katholieke Kerk, bedient de tegenpartij zich vaak van deze list, dat zij de gruwelen, in de godsdienst-oorlogen der XVIe en XVIIe eeuw, hoog afdrijft, wanneer de plegers Katholieken zijn, maar ze verwijgt of verbloemt; wanneer de daders, tot de anti-katholieke partij behooren, dat zij gruwzame dwalingen van dezen of genen Katholieken schryver hong doet klinken, maar diezelfde dwalingen in de hoofden der *Reformate* verbergt. Na op die wijze het ongelijk, dat Katholieken tegenover protestanten, of zelf tegenover de goddelijke openbaring, kunnen gehad hebben, met overdreven klappen geschilderd en der wereld door vergrootglazen te beschouwen gegeven te hebben. Ziet daar, wat er van de K. Kerk geworden was! Ziet daar hoe zij zich aan de bedorvenheid had overgeloverd!

Wij willen er nu niet eens oppermerkzaam opmaken, dat men, om tot zulk besluit te komen, eenen afgrond heeft overgesprongen; want er is een onmetelijk onderscheid tusschen *Katholieke personen* en de *Katholieke Kerk*, maar dit willen we als ons regt vragen, dat men Katholieken in vergelyking met protestanten beoordeelende, ook deze doet kennen, gelijk zij waren. Hoe partijdig men, ten dezen aanzien, is te werk gegaan, blijkt hier alleen uit, dat ieder den mond vol heeft van den *Bartholomeusnacht* (bij ons *con amore* genoemd *Parysche bloedbruiloft*); van de stuipmoorden aan

pleegd; van den *Jesuit Marana*, die de gedroeftheid van den *Tymantenoord* (niet van den *Koningsmoord*, zoo als men hier pleegt te zeggen) verdedigd heeft; maar niemand spreekt van hetgeen de anti-katholieke partij door bloedbaden, sluijpmoorden en gruwel-leeren heeft misdaan. Daar nu eenmaal het vergelijkend beoordeelen noodzakelijk is geworden, zocht de rechtvaardigheid, dat het kwaad der eene partij, zoo lang verzwoegen, eindelijk doklaan den dag kwam. Dezen keer, stllen wij iets uit ieder der afgeopgemoede *genies*, door de protestantsche partij gepleegd mededelen, zonder het voorerst ontwikkeld voor te stellen.

In het jaar 1400, werden, alleen te Orthes, 3000 Katholieken, zoo mannen als grijsaards, vrouwen en kinderen, door de ijverige Hugenooten geslacht. — Wij zeggen thans niets van den *heeren*.

In het jaar 1563, werd de *Heerog de Guise* door den Hugenoot *Poltro*, naar alle waarschijnlijkheid met voorkennis van *Coligny*, verradelijk doodgeschoten. — *Poltro* vind later eene plaats in het *Geneefche Martelaarsboek*.

Er bestaat van *Luther* een geschrift tegen *Priest* (1520). Daarin leest men: «Zoo wij dieven met den strop, moordenaars met het zwaard, ketteren met het vuur straffen, waarom grijpen wij niet veeleer deze schadelijke leeraars des verderfs, als Pausen, Cardinalen, Bisschoppen, en den ganschen omhaal van het Roomsche Sodom, en wisselen onze handen in hun bloed?»

Dezelfde «godzalige kerkhervormer» zegt: «Wanneer een tyran dezen zijne vrouw, genen zijne dochter, een derden zijne akkers en goederen met geweld ontneemt, en wanneer dan bargers en onderdanen zamenkomen, en zijn geweld en tyrannij niet langer dulden en uitstaan kunnen, dan mogen zij hem ombrengen, gelijk een anderen moordenaar en straatrooiver.» (*Tischreden*, Fol. 482, Jena 1603).

In de zachtmoedige *Melanthons* «*Angelicus tyrannus Cromwellum interfecit*» schreef hij, «et conatur divortium cum Juliaccensi puella. *Quam vere dixit ille in Tragedia: non gratiorem vicium Deo mactari posse quam tyrannum. Uti nam alicui forti viro Deus hanc mentem inserat.*» (1) De woorden, in cursief gedrukt, leest men niet in de uitgaven van *Melanthons* brieven; slechts de voorgaande *Lib IV. Epp. p. 103*. Doch ook die laatste woorden schreef *Melanthon*, zoo als het manuscript van *Strobel* getuigt, die er bijvoegt, dat die woorden in de uitgaven voorbedachtelijk zijn weggelaten. (*Strobel, Miscellanea literarischen Inhalts*, 1° Samml. S. 169, aangehaald in de *Hist. Polit. Blatt.*, Neunter Band. S. 752.) (de Katholiek.)

(1) «De Engelsche tijdn (*Hendrik VIII*) heeft *Cromwell* omgebracht, en wil eene echtscheiding met het Gulikische prinsje. Hoe waar sprak die man in de Tragedie! geen Gode aangeneem offer kan ten geslacht worden dan een tyran. Care. God die geachte open dapperen man in.»

HET LUOOTSCHIP IN HET WATER GEVALLEN.

Men leest in het Engel'sch blad de *Atlas*:
«Wij ontvangen uit Schotland het verslag van eene proef, welke deze dagen te Glasgow genomen is met eene luchtmaschine-geljksoortig aan dat van den heer Henson. De proef is genomen door een vreedeling, de professor Geolls, en het schijnt dat zonder een ongelukkig toeval, de oplossing van het vraagstuk over de luchtvaart zoude zijn gevonden. Laten wij den professor Geolls spreken.
«De luchtmaschine op eene hoogte van 350 voeten geplaatst, werd in de lucht gehouden door beweegbare staken; zoodat dezelve, op eene oogenblik ontdaan van derzelve steunels, de ruimte kon doorklieven. Reeds lang eer de dag aanbak, was alles in gereedheid voor deze ongewone belangrijke reis; en ten proef eener nabezichtigelijke ontroering maakte ik aanstalte om te vertrekken. Ten drie ure 25 minuten zat ik neer in den vagen ten vier ure, 38 minuten, 52 seconden, maakte

de lochtmaschine nam hare vlugt met de snelheid des blakeems. De bewijzen voor de klomp aanstonds ontvliegende en een half mijne berekeningen bewaarden den sich juist op de hoogte van 1000 voet.

De reis begon onder gunstige voorsteekenen. Daar ik in vertrouwen won, en mijn Geest meer vrij werd, kon ik met meerder kalme mijne opmerkingen maken. Ik keerde mij om, en was reeds zeer verwijderd, van den heuvel, van waar ik was vertrokken. Ik kon naauwlijks nog de vlag bespeuren welke op het toppunt des heuvels geplant was. Ik was reeds 625 voeten opgeklimmen; deze gevoegd bij de 350 voeten hoogte van mijnen aftogt, gaven te zamen eene hoogte van 975 voeten. De thermometer teekende toen 30 graden, twee graden beneden is; maar ik voelde niet de minste koude, tengevolge van mijne ontroering of van de warmte welke de vuurroven van de machine afgaf.

De atoommachine werkte verwonderlijk goed, de kracht haren slagen overtrof zelfs mijne verwachtingen. Ik maakte 52½ uren afstands per uur, 22 minuten na mijn vertrek, had ik eene hoogte van een mijl bereikt. Ik hield niet op te klimmen, en de snelheid mijner vlugt vermeerde naar gelang ik hooger steeg; tot dat eindelijk eene onverwachte omstandigheid zich opdeed, welke mijne verwondering gaande maakte, en zeker zoude veront rust hebben, indien ik niet weldra de oorzaak derzelve begrepen had. De stoommachine werkte met minder kracht.

Ik was op 3 mijlen afstands boven de aarde verheven: de groote hoogte welke ik bereikt had, was oorzaak dat de ledigheid in de persomp niet volkomen was, hetgeen ik duidelijk opmerkte met behulp van den indicator van professor Russell. De vertraging mijner vlugt veroutruste mij niet. De verdunning der lucht op die hoogte, deed mij op dat oogenblik ondervinden, wat de reizigers verhalen, die den Mont-Blanc beklommen hebben; ik had hevige hoofdpijn en gegons in de ooren; ik besloot te dalen tot op anderhalven mijl afstand van de aarde. Dit ging zeer gemakkelijk met den staart van het werktuig te doen dalen.

Sinds mijn vertrek van den heuvel had ik altijd voortgesnel van het Zuid-Oosten en Oosten half Oosten boven Ayrshire drijvende, en in eene rechte lijn van Dumbuck naar Ailsa Craig, verwaarts ik mij begaf met het inzicht om daar aan te landen. Deze laatste plaats kwam bij zonder gelogen voor, om mijn werktuig weer op nieuw in de lucht te doen opvliegen, gelijk ik dat te Dumbuck gedaan had, waar ik reekende weer te komen. De dag was aangebroken. Het vergezicht was verwonderlijk, ik zweefde boven verscheidene stoomboeien, wier snelheid bij de mijne vergeleken niets was. Helaas! dit schoone schouwspel ging eindigen: eensklaps verplaatst zich iets in de machine, en de wiandraderen houden op te werken.

Evenwel ik veroutruste mij daar weinig over. De heer Henson had volmaakt aangetoond, dat deze raderen alleen noodzakelijk zijn voor de vaart, niet om de machine in de lucht zwevende te houden. Ongelukkig vergat ik in dit netelachtig oogenblik de zekerheids klep los te maken. De gevolgen van deze vergeetenheid waren noodlottig. De verstopping des stooms in de buizen bracht er drie buiten staat. Van dit oogenblik verloor het werktuig dezelfs evenwigt, een der buizen verplaatste zich en voltopide de ontbinding van het werktuig; hetzelfde tuimelde aanstonds naar beneden.

De val had met zulk eene verschrikkelijke snelheid plaats, dat ik aan niets denken kon dan aan de dood. Ik kan mijne gewaarwordingen in dit oogenblik niet vergelijken, dan aan die, welke ons bezwaren in eene nachtmerrie. Duizelig door de beweging van het werktuig, dat ronkanteelde, was ik ongevoelig geworden, en toen ik bij kwam, bevond ik mij in een goed bed; ik had pijn in het hoofd en aan het hart; ik ondervond die soort van hoofdpijn, die ieders luchtreis gewoon is ten gevolge te hebben. Dank zij der voortzettingheid, ik heb aan de beherhand, en voornemens mijne reis te hervatten.

Advertentien.

Ondertrouwd: **EVERHARDUS VOLKERS**,
Capitaneer Officier,
en
ANNA MULLERS,
Weduwe van L. G. DE KRUYFF.
Heeswijk, den 29 April 1843.

Ondertrouwd: **L. BOKSTART**,
Burgemeester te Lith,
met
J. G. VAN HECK.
Lith, 1 Mei 1843.

Enige Kennisgeving aan familie, vrienden en bekenden, zoo binnen als buiten de Gemeente

NEBERLANDSCH BEGRAFENISFONDS Tot Nut van 't Algemeen gevestigd te Rotterdam.

Onder Directie van de Heeren J. F. MOORMANS en H. W. LAURENTIUS, waarvan het Agentschap hier ter stede is geplaatst en het Kantoor gehouden wordt op de VUGHTENSTRAAT over de BARBERSTRAAT.

Door herhaalde bewijzen en eigen ondervinding overtuigd van de SOLIDITEIT en HET NUT van bovengemeld Fonds kan de Ondergeteekende niet nalaten de deelneming in het elve een ieder aan te bevelen. Immers bij het overlijden zijner behuvede Vader die als lid in de 1e klas van deelneming was ingeschreven, ontving hij met de meeste spoed de hem toekomende gelden.

's Hertogenbosch, den 30 April 1843.

J. C. POULUS.

Van Meeteren en Muller, Wijn-Handelaren en Fabrikanten in MOUSSERENDE en niet MOUSSERENDE LIEDER of APPELWIJN te 's Bosch brengen bij deze ter kennis van hunne geeerde begunstigers en belanghebbende dat zij sedert p.m. dezes bovengemelde hunne WIJN HANDEL FABRIEK van daar naar Amsterdam Korte Prinsegracht bij de Brouwersgracht No. 52 hebben overgebragt. Alwaar men wordt verzocht alle bestellingen en terugzendingen van MANDEN, FLESSCHEN, FUSTEN enz. volgens bekende conditie te doen bezorgen, terwijl zij zich bij voortdaring in de Attentie van het algemeen aanbevelen.

De Gebroeders Galleij

hebben de eer het geacht publiek van 's Hertogenbosch te berigten, dat zij van Parijs alhier gearriveerd zijn met oene Verzameling van

DIEREN,

allen tot het GEVECHT afgerigt. Dezelve bestaan in fraaie Spaansche Stieren, een wild Zwijn, een Wolf, een Paard, en een Ezel, drie Russische Beeren, 35 Honden, Spaansche en Engelsche Doggen, al deze Dieten vechten met elkander met eene ongelooflijke snelheid en behendigheid.

Het SPEKTAKEL zal aanvang nemen Donderdag avond ten ses ure in het Parkzicht op het kanaal. Men zal slechts drie of vier voorstellingen geven. De Prijzen der plaatsen zijn: eerste rang 40 cts., tweede rang 30 cts. Voor militairen en kinderen 15 cts.

Men vraagt eenen **Onderwijzer** van den Ouderdom van 25 tot 35 jaren, kennende de DUITSCHE, HOELANDSCHE, ENGELSCHEN en FRANSCHE TALEN, tot opvoeding van vier Jongelingen van 10 tot 15 jaren, die voor Handel en Naxerheid opgeleid worden.

Zich te bevragen per franco brief onder Letter B op de Bousche straat N. 1303 te Maastricht, alwaar men kennis zal geven van Prijs en Conditie.

De Advertentie der **Aanbesteding** van het Bouwen van TWEE HUIZEN alhier, is alhier gelijkelijk bekend op Maandag den 15

DAMES- EN KINDER-CORCETTEN.

De Ondergeteekende heeft de Eer aan de Dames te berigten, dat hij in correspondentie getreden, met een der Eerste Modellen te Parijs, daardoor in staat is gesteld, differente en laatste uitkomende Modellen van CORCETTEN, nagenoeg ter zelfder tijd te kunnen leveren als die te Parijs het licht zien, reeds zijn eenige Modellen bij hem voorhanden.

De zoo laag mogelijk gestelde Prijsen doen hem een ruim debiet te gemoet zien.

's Hertogenbosch den 2 Mei 1843.
Tus. BEESEM,
Mr. Corsettenmaker.
Tot nader Annonce Adresseren men zich in de Snelstraat H. No. 172.

De Ondergeteekende maakt aan het geëerd publiek bekend, dat hij voortaan Tweemaal per Week, zijnde Dinsdags en Zaturdags zal OP- en AFRIJDEN op Waalwijk en onliggende plaatsen, in het Logement de Wildeman bij VERHULST en EHMEN op de Vismarkt, alwaar men Brieven en Goederen gelieve te adresseren, beveelt zich in de gunsten der Heeren Kooplieden.

M. KLERS.

Gelduitzettingen

L I J F R E N T E

VERZEKERINGEN OP HET LEVEN.

De Maatschappij van Algemeene Assuranten op het L E V E N, de totale Fondsen en de Overlevingen gevestigd te Brussel, en goedgekeurd door Koninklijk besluit van 12 Junij 1824 is vertegenwoordigd door Agenten in geheel het Rijk en in vreemde plaatsen hare wezenlijke Kapitalen beopen tot nabij de DRIE MILJOEN VIJFMAAL HONDERD DUIZEND FRANCS, en zij betaalt jaarlijks meer dan DRIE MAAL HONDERD DUIZEND FRANCS Lijfrente. De verrigtingen der Maatschappij hebben tot voorwerp de verzekeringen van Kapitalen betaalbaar na den dood, of ingeval van leven op een bepaald tijdstip, de constitution van LIJFRENTEN, PENSIOENEN aan Weduwen en Ambtenaars, de HUWELIJKS-GIFTEN aan de Kinderen, AAN KOOP op LIJFRENTEN van RENTEN, SCHULDBEKENTENISSEN, AKTIEN en ONROERENDE GOEDEREN. Zij koopt insgelijke hetzij met GE-REED GELD of op LIJFRENTEN de VRUCHT-GEBRUIKEN en de NAAKTE EIGENDOMMEN. Men kan zich de Prospectussen, Tarieven en alle wenschelijke inlichtingen bezorgen hetzij bij den Agent A. C. VAN DER MEULEN Junior, in de Pinthamerstraat, Wijk C No. 88 te 's Hertogenbosch, of op het Secretariaat Generaal der Maatschappij te Brussel, in de nieuwe Brugstraat No. 48.

G r a a n m a r k t

VAN 's HERTOGENBOSCH

van Donderdag, Vrijdag en Zaterdag, den 27, 28 en 29 April 1843.
Het ter markt aangebrachte van Rogge, Boekweit en Haver, is spoedig afgegaan, Rogge en Haver 10 centen hooger, en Boekweit tegen staande prijzen verkocht geworden; de navolgende prijzen zijn te noteren, als:
ROGGE 1ste kwaliteit wegende 72 a 74 Nederlandsche ponden; het mud f 7,10 a f 7,35; mindere soorten f 6,90 a f 7,00; geringe f 6,70.
BOEKWEIT 1ste kwaliteit van 65 a 68 ponden f 6,40 a f 6,65; mindere f 6,00 a f 6,20; geringe f 5,70.
VOEDER HAYER 1ste kwaliteit van 42 a 44 ponden f 3,00 a 3,20, mindere f 2,70 a f 2,90, geringe f 2,50.
Zijnde de middelprijs van de Rogge, wegende 72 ponden het brood op donderdag den 27 dezer, is geschiedt f 7,14. De 3 Nederlandsche ponden Roggebrood 30 Cents. Het pond Boter f 0,58 a f 0,72.

EINDHOVEN den 2 Mei 1843.

De Prijzen der Graan zijn heden alhier geweest:
Rogge f 7,48
Boekweit f 6,05
Haver f 3,20
Het Ned. pond Boter f 0,48
De 4 " " Roggebrood f 0,30

BEURS VAN AMSTERDAM

Heden, Maandag 1 Mei 43. Ure
W. S. 2½ p. Ct. 86 7/8; 5½ p. Ct. 100; 5 p. Ct. 97 1/2
98 Handel, 136 1/2; 137 1/2; 138 1/2; 139 1/2; 140 1/2
ex dit. Die Coup 26½; Die 3 p. Ct. 32 1/2; 33 1/2
Port te Leip. 2½ p. Ct. 41 1/2; 1/2 Oude, Russen, 107 Met. 108 1/2
Brazil, 100 p. Ct. 78; Colum. 113 1/2; 114 1/2